

กลองเต่งถึง

เป็นกลองที่จึงด้วยหนังทั้งสองหน้า มีสายโยงเร่งเสียงและมีขาตั้ง รูปร่างลักษณะคล้ายตะโพนมอญ ซึ่งกลองได้ตามเสียงกลองขณะตีเสียงดัง “เต่ง – ถึง ” โครงสร้างของกลองเต่งถึงมีลักษณะคล้ายตะโพนมอญมาก ตัวกลองทำจากไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้ประดู่ ไม้มะม่วง หรือไม้ขนุน หน้ากลองด้านหนึ่งกว้างกว่าอีกด้านหนึ่ง โดยหน้าใหญ่กว้างประมาณ 16-18 นิ้ว หน้าเล็กกว้างประมาณ 11-13 นิ้ว ตัวกลองยาวประมาณ 26-28 นิ้ว หน้ากลองจึงด้วยหนังวัว โดยใช้สายเร่งเสียงโยงระหว่างคร่าวหูหึง (เชือกที่สอดร้อยขอบหนังหน้ากลอง) ทั้งสองหน้า ดึงให้ตึงจนหนังอยู่ตัว ก่อนตีจะตีดซี่จำเพื่อถ่วงหน้ากลองทั้งสองด้านให้เสียงดังกังวาน

กลองเต่งถึงปกติใช้ตีคู่กับกลองปึงโป่ง ในวงเต่งถึงซึ่งใช้ในงานบุญของวัด และในขบวนแห่งานศพ นอกจากนี้ยังใช้บรรเลงประกอบการชกมวย ฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง ฟ้อนเล็บ ฟ้อนเทียน ฟ้อนม่านม้ายี่เชิงตา และในงานฟ้อนผีกด้วย

การประสมวง

วงเต่งถึงในเวลาเล่นอยู่กับที่นั้น การประสมวงต้องอยู่ตามตำแหน่งเพื่อให้เสียงที่บรรเลงเกิดการกลมกลืนทางเสียง และมีความไพเราะ

ในอดีตการบรรเลงในขบวนแห่ เช่น การนำศพไปป่าช้า การแห่ขบวนกลืน หรือการแห่ขบวนผ้าป่า นั้น ต้องมีการหามเครื่องดนตรีโดยเฉพาะเครื่องดนตรีที่มีน้ำหนัก เช่น กลอง พาทยค์ค้อง ระนาด ฯลฯ ให้นักดนตรีบรรเลงไปตลอดทางตามตำแหน่งของการประสมวงที่ถูกตั้งโดยจัดลำดับเป็นขบวนดังนี้

อันดับที่ 1 สิ่งที่แห่ (เดินนำหน้า)

อันดับที่ 2 กลองเต่งถึงคู่กับกลองปึงโป่ง

อันดับที่ 3 พาทยค์เหล็ก (ระนาดเหล็ก)

อันดับที่ 4 พาทยค์ค้อง (ฆ้องวงใหญ่)

อันดับที่ 5 พาทยค์ไม้ (ระนาดเอก)

อันดับที่ 6 สว่า (ฉาบ)

ส่วนปีแนน้อยและแนหลวงจะเดินขนบข้างพาทย์หลัก โดยมีตำแหน่งของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ดังนี้

(หมายเหตุ สมัยก่อนยัง ไม่ได้นำระนาดทุ้มมาบรรเลงประกอบ)

โองการให้ชุดวงเครื่องบรรเลง

วงดนตรีชุดทดลองตั้งถึงใช้บรรเลงทั้งในงานมงคลและงานอวมงคล อาทิ งานบุญต่าง ๆ เช่น งานปอยหลวง ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า การถวายทานสลากภัตร งานที่เกี่ยวกับประเพณีพื้นบ้านล้านนา เช่น งานพ็อนฝีมด ฝีมั่ง งานพ็อนฝีเจ้านาย และงานศพ รวมทั้งใช้บรรเลงประกอบการชกมวย หรือการต่อสู้แบบล้านนา

แหล่งที่มา :

สนั่น ธรรมธิ.2550. นาฏดุริยางการล้านนา. เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.